

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Dispozițiile excesive din legiurile fiscale. — Abuzul de credit. — O chestiune de inițiativă particulară. *Cronica:* Banca Românească în anul 1932. Suma datoriilor urbane.

Dispozițiile excesive din legiurile fiscale.

Nimeni nu a găsit până azi o explicație mulțumitoare fenomenului constatat în viața politică de dublă atitudine a partidelor politice. În opoziție liderii lor știu să caracterizeze atât de nimerit situația economică, socială, financiară, etc., să reliefeze atât de frapant greșelile trecutului; să formuleze atât de negativ dezideratele, să coloreze atât de viu suferințele generale; să deștepte nădejdiile îndreptării tuturor relelor pentru cazul, că vor prelua cârmuirea. Ajunși la putere, cu toții devin uituci, surzi și orbi; uită toate promisiunile făcute și se consideră, ajunși odată în cetatea puterii, în conflict de interese cu organizațiile profesionale, cu sindicatele, uniunile și tot felul de asociațiuni de interese ale diferitelor clase producătoare și categorii sociale. În opoziție toți sunt înțeleghători, au vorbe bune, glasuri blânde și surâsuri dulci pentru toți alegătorii, iar de cum trec pragul puterii, devin burzuluiți, ursuzi și înțepași din cale afară. Le ceri ceva, îi vezi cum se chinuiesc să găsească motivul și formula de refuzare; nici înscrierea în partid și dobândirea

recomandației organizațiilor locale nu asigură șanșe. Iți vine să crezi că partidele sunt de convingerea că țara e făcută pentru stat, iar statul este o întreprindere a lor, de exploatat fără îndurare, și noi contribuabilii nu avem altceva de făcut decât să plătim tributul.

În urma nepriceperii și stângăciilor fără sfârșit ale partidelor politice s'a adâncit criza, prin pauperizarea tâmpită, dar progresivă, rând pe rând, a tuturor claselor producătoare. Acum când am ajuns într'o stare de anemie economică înspăimântătoare, nu auzim luându-se măsuri de îndreptare, de reînviore, ci vecinic se repetă din gura bărbaților politici constatarea, că nu-și fac contribuabilii datoria, și trebuie să li se aplice sancțiuni. Suferințele noastre, — cari am ajuns să ne împărțim așa zicând ultima bucată de pâine, ea să se ajungă copiilor, — nu-i impresionează. Cer continu, cer și azi sporirea impozitelor. Ne place să ne considerăm oameni liberi, dar oare cu ce se deosebește acest simulacru de libertate, de selăvia trecutului? Este lucru uman și rațional, ce fac cârmuitorii noștri cu noi contribuabilii? Strivirea noastră sub povara sarcinilor publice de tot felul este doar tot atât de dureroasă, ca și exploatarea neomenoasă a selavilor. Nu-și dau domnii aceia atotputernicii seama, că întind prea tare coarda? Acum când nu mai putem plăti dările anului precedent, este lucru înțelept, și patriotic să le sporești, căci statul nu poate exista din mai puțin de 24 miliarde Lei? Oare de ce? De ce nu

s'ar putea restrânge statul, cum atât de bine arată distinsul publicist Pisani, — la strictul necesar? De ce atâtea comisii, de ce acel vast și destrăbălat biurocratism stupid, de ce atâtea călătorii și plimbări prin străinătate, pe banii noștri? De ce?

Cine a urmărit cu atențiune și obiectivitate scrisul nostru s'a putut convinge, că noi nu numai că ne-am ferit, ci de-a dreptul am combătut regionalismul, care fiind, cu ori fără voie, să dismembreze fără noastră, înainte de a se fi consolidat complet înlăuntru. Conduși de acest gând de prea multe ori ne-am călcat pe inimă, ca să nu spunem pe nume la unele lucruri, numai ca să nu alimentăm și noi fără să vrem, un neîngăduit curent de regionalism păcătos. Spunem acestea numai pentru a nu fi judecate rău, ceea ce voim să spunem mai la vale, căci de prea multe ori auzim, — chiar și când nu e justificată, — apostrofarea ori — învinuirea de regionalism, din partea celor ce nu pot sau nu vor să dea un răspuns, ori rezolvire obiectivă unor cereri formulate de noi și sprijinite în strămtăoarea situației și cu argumente de interes local.

În vara anului trecut, când era la finanțe dl ministru G. G. Mironescu, ni s'a dat ocazie să citim în cotidienele din capitală, că făcând D-sa o razie oarecare, a descoperit, că într'o singură stradă din capitală, se aflau mai mulți milionari, cari nu plătesc nici un fel de impozit. Cu toate că știm, că într'un oraș mare controlul fiscal nu e așa de sever, ca și într'un oraș de provincie, unde organele fiscale știu nu numai cât venit și cât cheltuește contribuabilul, dar știu și când se culcă, când se scoală și de câteori se ceartă cu nevasta; totuși nu ne putem explica, cum se poate întâmpla așa ceva într'o țară, dacă legile sunt interpretate și respectate la fel? Nu am auzit nici despre rezultatul aplicării rigorilor legilor, cu privire la evaziunea fiscală, și nici nu ne-au adus ziarurile, cari ne-au comunicat prima veste, cât a produs pentru tezaur, descoperirea senzațională a dlui ministru Mironescu? Noi cunoaștem pe dl Mironescu, ca și pe un om foarte serios și chibzuit, care nu se joacă cu cuvintele și nu e capabil de demagogie, ca și alți colegi politici ai

D-sale. Toemai de aceea nu am frăs la îndoială veracitatea acelor constatări.

Deducem însă altceva, ceva ce nu o spunem bucuros: în provinciile de dincoace de Carpați se respectă și execută dispozițiile legilor mai conștiincios decât în Vechiul Regat. Deși aceasta constatare constituie dovada unui grad mai avansat de civilizație, nu e proprie de a ne mânguli, cătuși de puțin, pentru că ea este de fapt un desavantaj pentru noi, când ne găsim la efectul aplicării legilor fiscale. Nu am voit să credem de dreaptă bănuiala auzită de atâteaori din cercurile minoritare, că proporțional Ardealul plătește mai mult impozit și taxe de tot felul, decât Vechiul Regat. În anii trecuți văzusem o statistică pe județe, despre impozitele vărsate (în revista „Cronica financiară“) la Stat, și de acolo constatasem, că acele învinuiri au un sâmbure de adevăr, întrucât Vechiul Regat, fără capitală, abia plătea cu ceva mai mult decât Transilvania.

Suntem convinși că legile sunt făcute pentru o egală aplicare, și dacă ne ocupăm de acest rău nu o facem pentru a arunca o învinuire pripită, căci dacă ea e nedreaptă, s'ar întoarce toemai împotriva noastră, — ci pentru a atrage atențiunea cărmuitorilor țării, ca să nu le fie îndreptată atențiunea numai asupra legiurii, ci și, ba am putea zice, că mai ales, asupra aplicării cinstite și uniforme a legilor. Dacă s'ar întâmpla acest lucru nu ar putea exista în țară milionari, cari, nu plătesc nici un fel de impozite, cum a găsit dl Mironescu la București. Noi cerem cu stăruință, ca să fie cu grije la aplicarea dreaptă a legilor, să aibe statul funcționari mai puțini, dar bine pregătiți, bine plătiți, ca să nu fie expuși la tentații, și atunci rezultatul final va fi cu mult mai bun, atât pentru stat, cât și în general pentru bieții contribuabili, cari cu cât sunt mai cinstiți cu atât plătesc mai mult. Legile drastice se aplică draconic numai la noi, în Vechiul Regat nu. Acolo ori sunt mai îngăduitoare organele de aplicare, sau bacșișul este mai sistematic organizat, căci legile, oricât de severe sancțiuni ar cuprinde, nu dau rezultatul bănesc urmărit de legiitor. Nu ar fi fost nevoie de înăsprirea înfiorătoare a Legii timbrului, a Legii impozitului pe lux și asupra cifrei afacerilor,

nu ar fi fost nevoie de exagerările, pe cari le cuprinde noua Lege pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, și atâtea alte sancțiuni și penalități strecurate aproape în fiecare lege nouă ori dispoziție ministerială. Apucați pe acest drum greșit, cărmuitorii nu numai că nu-și vor atinge scopul sporirii veniturilor statului, ci pare că cu mâna stânga dau ocazii de răspândirea corupției, pentru ce-au luat cu dreapta dela funcționarii publici, prin reduceri consecutive și exagerate de salare, din ultimii trei ani.

Prin urmare, după cum vedeți baza protestului nostru împotriva dispozițiilor excesive din legiurile fiscale, este de esență patriotică, chiar și când ea izvoarește și din considerațiuni regionaliste.

TRITON.

Abuzul de credit.

Deși tot mai pesimiste înregistrează telegraful, din Noul continent. Ele ne spun că economia americană se prăbușește ca un sgârte nori rău calculat. Lumea e cuprinsă de o ulială justificată. Ani de zile omenirea a fost obișnuită, să privească aturită la fenomenele economice cari se petreceau dincolo de Oceanul atlantic. Ani de zile a adiat dinspre America în spre Europa un zefir de vești, care spunea numai de viață prosperă, afaceri și câștiguri fabuloase. Ani de zile acest pământ al Lumii noi ademenise prin vraja mesagiilor de viață rentabilă transporturi întregi de oameni, cari se îndreptau într'acolo ca spre un nou Canaan. Iar acum a început deodată să sufle vântul desnădejdiei. Organizațiile bancare din America se topesc și se destramă, după ce întreprinderile ei industriale au făcut de mult cunoscut celor ce voiau să audă, că prosperitatea s'a încheiat cu sfârșitul anului 1928. Care să fie cauza că dintr'o bunăstare atât de promițătoare, economia americană este astăzi în pragul falimentului general?

De sigur cauzele nu sunt așa ușor de precizat. Examinându-le mai puțin adânc, am trage o concluzie falsă, dar în acordul întregii lumi am deduce, că economia americană suferă din cauza crizei. Este o concluzie logică și un răspuns care a început a da semne de banalitate. Într'adevăr, intrând într'o cât de superficială analiză și scrutând științifice fenomenul, vom constata că criza este numai un efect al relelor

de cari suferă America. Punând acest diagnostic am spune cam următorul paradox: bolnavul suferă de boală. Pentru a spune lucrurilor pe nume este deci necesar să vedem, de ce a izbucnit criza? Și cu acest răspuns vom căuta și cauza dezastrului.

Curând după războiu, ba chiar în timpul războiului, activitatea economică americană era într'un grad de intensitate fără de păreche. Cât a durat războiul industria americană a alimentat fronturile aliate cu cele necesare acestuia, iar imediat după războiu, ea a aprovizionat cu materiale regiunile devastate în vederea refacerii lor. În momentul însă în care pacea s'a încheiat, industria Europei apusene a început și ea a se scutura de activitatea impusă de războiu și și-a reluat sub presiunea evenimentelor, pas cu pas, activitatea normală.

Acest fapt n'a fost pe placul industriei americane. Ea a căutat toate posibilitățile ca să rămână dominantă pe piața europeană și de aceea a și început să se organizeze în vederea concurenței. Evident lucrul nu era ușor, deoarece toate statele aveau interes să-și reinvieze viața economică normală. Dar industria americană n'a cedat și a căutat metodele de preîntâmpinare a luptei. Recurgând la teoriile celebre ale raționalizării muncii în toate direcțiile, a dus atât de departe acest fenomen, încât trebuind să divizeze operațiunile într'un mod absurd de vast, a fost nevoită să investească în mașini sume fabuloase. Amortizarea curentă a acestor mașini fiind de asemenea uriașe, sumele necesare nu puteau fi recuperate decât prin măritrea producției, iar producția mărită cerea un vast câmp de desfacere. Acest element al mecanismului economic: câmpul de desfacere sau de bușeu nu putea fi acaparat proporțional cu organizarea uriașe a uzinelor sub impulsul raționalizării care dusesese fabricația până la refuzul complet al pieții. De aceea s'au căutat consumatori virtuali; am putea spune că s'au fabricat și consumatori. Când piața a fost saturată de produse și cumpărătorii cu bant gata se epuizaseră, au început vânzările fără bani. Orietne putea să cumpere produse fabricate plătind un acout derizoriu în raport cu valoarea mărfii și angajându-se la plata restului în rate mai aproape sau mai depărtat eșalonate una de alta. În felul acesta s'a împins tot așa de departe ca și raționalizarea, vânzarea pe credit până la abuz. Astfel abuzul de raționalizare a dus la abuzul de producție, iar acesta la abuzul de credit. Din această epocă a abuzului economic datează marea ascensiune a industriașului Ford, care dintr'un atelier primitiv, înființase cea mai formidabilă uzină cunoscută în

industrialismul modern. Tot de atunci se cunosc și principiile sale de lucru răspândite în câteva opere scrise și pe cari acum câțiva ani, orice om cu pretenții de cultură se simțea obligat să le citească.

Evident cele trei abuzuri în serie: de raționalizare, de producție și de vânzare pe credit, au ajuns la un moment dat într'un punct culminant, datorită saturației desăvârșită a pieței. Era refuzat produsul chiar și pe credit, din moment ce el nu mai satisfăcea nici o cerință normală, nici chiar aceea derivând din gustul după lux. Era natural să se ajungă la aceeași situație căci oricum am modifica structura factorilor economiei din orice domeniu de activitate, există totdeauna un punct normal de echilibru peste care nu se poate trece, căci el iese din cadrul puterilor omenești de influințare. Ori în ce parte ne-am întoarce privirile, ne-am da seama că există acest punct de echilibru nu numai în fenomenele economice, deci în manifestarea vieții materiale, ci el pătrunde deparie în firea lucrurilor imateriale și chiar în viața spirituală. În orice domeniu am cerceta, echilibrul în manifestarea fenomenelor e neîlpsit și de neînlăturat.

Acest punct l-a ajuns economia americană. Dar odată ajuns aici, fenomenul se reflectă întorcându-se înapoi întocmai ca undele valurilor, cari pleacă și iarăși se reintorc. Mai real zis, fenomenul se răzbună: dărâamă la întoarcere ceea ce elădise la venire. Abuzul de credit practicat cu atâta virulență își desfășoară efectele în reflexe. Căci ce s'a întâmplat? Nimic altceva decât un fapt prea natural. Raționalizarea a investit cum am spus mai sus capitaluri în mașini, cari se pretind recuperate (amortizate) pe de o parte, iar pe de altă parte tot raționalizarea a limitat masa consumatoare, desorganizând-o, oferindu-i mai mult decât putea să absoarbă. Odată ajunși aici, producția s'a micșorat încetul cu încetul, masa consumatoare s'a redus și prin brațele muncitoare devenite șomere, iar amortizarea investițiilor n'a mai fost posibilă. De aici până la dezastrul actual nu mai e decât un pas. Băncile, cari finanțau industria n'au mai încassat din investiții, deponenții s'au alarmat și criza s'a deslănțuit. Astfel se explică deruta din toate compartimentele vieții americane, care se numește generic și banal: criză.

A fost poate un noroc pentru viața economică europeană, că n'a ținut pas fidel în cele de mai sus, cu cea americană. Dacă pe alocuri ea a găsit imitatori, manifestarea a fost totuși mult mai redusă. Similitudinea fenomenului se poate totuși urmări, chiar în măsura redusă în care el s'a adoptat, căci abuzul de credit este o plagă

prea cunoscută a vieții economice actuale. Astfel toate țările stau sub povara datorilor publice și particulare. Acest fapt se poate explica fără noțiunea abuzului de credit cu atât mai puțin cu cât multe din statele europene au trecut prin inflație, element care le-a descongionat de datorii într'o măsură importantă. Totuși prefuturdeni datorii revin cu o impetuoșitate îngrozitoare la ordinea zilei. Astfel economia particulară germană e împovărată dela 1924, data stabilizării mărcii, cu o datorie uriașe de 93 miliarde mărci. Cât privește economia românească ea e grevată: cea particulară de o sarcină de cca 27 miliarde, iar cea publică de una care a consumat în zece ani, suma fabuloasă: de 100 miliarde Lei.

Există deci și în economia europeană o racilă asemănătoare celei americane și care se exteriorizează prin abuzul de credit. Dacă explicația ei o putem înțelege în Germania care devenise o țară în care America era imitată fidel în ale raționalizării industriale, este totuși mai puțin explicabil fenomenul abuzului de credit în țările agrare. Căci să nu uităm că de unde America investise și în ramura agricolă sume enorme tot în scopul concurenței, țările agrare europene abia au cunoscut fenomenul și totuși abuzul de credit s'a produs și aici. Fenomenul nu e greu de explicat.

Până în 1928 cerealele aveau o mare căutare pe piață. Atunci a intervenit crachul foarm-boardurilor americane și a apărut concurența sovietică. Agricultorul strânsese deci bani buni și a căutat să-i investiască tot în pământ tentat de rentabilitatea de până atunci a acestuia. Cu lăcomia de care dispune însă omul, el a tins spre o cât mai mare acaparare de pământ. Ori atunci a fost tentat la împrumuturi. Câștigul agriculturii fiind parțial el l-a întregit pe calea creditului până și-a putut cumpăra o suprafață oarecare de teren, care trebuia să atibă întinderea de o jumătate, unul sau două jugăre, după împrejurări. Rațiunea era, că din produsul pământului, datoria se va plăti ușor. Mentalitatea și socoteala s'au generalizat și iată-ne iarăși ajunși și în agricultură la fenomenul abuzului de credit.

Dar nu numai atât. Racila s'a întins și în viața orașelor. O conjunctură favorabilă a chiriei și lipsa de locuințe la orașe într'o epocă de anormală prosperitate, au făcut pe oameni să construiască pe capete. Cu bani sau fără bani, căci creditul era la îndemâna oricui, s'au zidit în toate orașele cartiere întregi. Se răspândise ideea falsă că prin credit se face avere fără muncă. Ori lucrurile erau neadevărate. Creditul singur nu face pe nimeni bogat și e necesar să

știi să-l mănuești pentruca într'adevăr să-l poți folosi. Altfel are un efect contrar decât cel așteptat. Că așa stau lucrurile ne-o dovedesc și statisticile. Și e surprinzător faptul că cea mai încărcată categorie de proprietate este la noi cea urbană. Venitele proprietății clădite sunt grevate de datorii într'o proporție de 73%.

Ceeace a încurcat apoi enorm fenomenul, a fost nestabilitatea juridică a contractului încheiat. Încă din 1929 diferiți demagogi de răspântie, au asvârlit formula iertării datoriilor. Omul a înțeles momentul și n'a mai plătit nici aceea ce putea. E prea cunoscută psihologia datornicului ca după ce s'a folosit de banii altuia, să scape de înapoierea lor, prin ure-o manoperă oarecare, fie ea cât de rușinoasă. Așa se face că după ce și la noi abuzul de credit s'a produs printr'o falsă interpretare a bogăției și printr'o naivă înțelegere a lucrurilor, a luat forma acută în care se găsește deși nu era nici o cauză ca să se ajungă aici.

Din fenomenul abuzului de credit ne dăm seama că mentalitatea, care a prezidat la generarea lui a fost aceeași pretutindeni. Goana după averi nemuncite și disprețul față de munca continuă au făcut pe oameni să creadă într'o iluzie. Ori din toate cele văzute se trage concluzia logică că nimic nu poate veni instantaneu, fără energie cheltuită și fără muncă depusă. Dacă explicăm astfel greutățile de azi, suntem totuși curioși să vedem care va fi principiul în baza căruia vor interveni factorii conducători în rezolvarea situației. Căci celece se cunosc până acuma, n'au adus nici o îmbunătățire. Abuzul de credit apasă mai departe prin efectele sale economice generală. A rămas totuși verificat adevărul elastic că averia nu se acaparează prin artificii contabile, ci prin muncă asiduă dela zi la zi.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

O chestiune de inițiativă particulară.

Viața financiară a Statului nostru este pe deplin paralizată în urma legiferării nefericite din ultimul timp. E foarte probabil, că starea actuală de nesiguranță va continua, deoarece Guvernul nu pare a fi aplicat să taie într'un fel sau într'altul nodul gordian, pe care îl constituie

această problemă, desfășurată într'un mod atât de primitiv, nechibzuit și nedrept.

Cel mai mare rău este, că starea de nedumerire și nesiguranță durează atât de mult și deocamdată nu se poate prevedea nici un sfârșit. Prin această trăgănare se produce o enormă slăbire a organismului economic, o slăbire care — dacă mai durează mult — poate să depășească chiar efectele legii fa'ală, dacă aceasta s'ar fi pus imediat în aplicare, fără nici un moratoriu.

În vederea acestui fapt, cu îngrijorare pentru viitor și considerând, că distrugerea creditului în țara noastră înseamnă un regres al civilizației noastre, care în mod necesar trebuie să se răzbune, aducând viitoarele generațiuni sub jugul greu al capitalului străin și expunând toate bogățiile naturale ale țării exploatării străinilor, se ivește întrebarea: cine să ia inițiativa pentru restabilirea creditului, cine este chemat să pună baza unei noi organizații financiare?

Trecutul economic al tuturor țărilor ne învață că toate, absolut toate creațiunile economice au izvorit din inițiativă particulară, statul având — până în prezent — numai rolul de apărător și sprijinitor, oferind siguranță publică și menținând ordinea de drept, și, în fine, beneficiind din roadele muncii particulare.

Oricât s'au schimbat împrejurările, un lucru este cert: dela Stat nu putem aștepta nici o inițiativă în această privință, nu putem aștepta altceva decât — în cazul cel mai favorabil — o mică atenuare formală a loviturii, ce s'a dat organizației noastre economice, și am devenit atât de modești, încât și pentru atâta vom fi recunoscători.

Tot inițiativa particulară va trebui să pună baze noi pentru viitorul economic al țării noastre, să salveze ce mai este de salvat și să deștepte economia noastră din somnul ei letargic asemănător cu boala aceia dezastruoasă din Africa, care a nimicuit în liniște și fără simptome alarmante pentru cel care nu o cunoaște, popoare întregi.

Capitalul străin reprezentat în țara noastră prin numeroase instituțiuni, cari numai ca formă s'au inserat ca firme indigene, într'adevăr însă sunt creațiuni ale capitalului străin, profită de această situație, nefiind atinse de legislație. Ele și-au putut conserva încrederea publicului, după ce au evitat întotdeauna plasamentele favorizate

de băncile indigene, acele plasamente cari azi sunt expropriate. Dividendele ce plătesc aceste instituțiuni merg în străinătate, posturile de conducere sunt ocupate de străini, iar personalul subaltern indigen este exploatat în modul cel mai nerușinat. (Așa de exemplu la o bancă de această categorie, cu filială în Sibiu, acum 5 ani funcționarii definiți primeau lefuri între Lei 3.000 și 5.000, casierul avea un salariu de Lei 6.000 la lună, și personalul era silit să muncească cu lăunile până la ora 9—10 seara).

Acest capital l-a sprijinit legislațiunea noastră, îl mai sprijinește și i-a făcut loc, înlăturând concurența cinstită a băncilor indigene.

Inițiativa particulară este chemată să caute soluțiunea acestei probleme. Tot inițiativa particulară este chemată să ia măsurile necesare pentru reînvierea creditului, prin înființarea a cel puțin unei instituțiuni noi de credit în Ardeal, sub conducerea celor mai bine meritați bărbați din trecutul apropiat al băncilor noastre și cu un corp select de funcționari. Mai există mijloace, mai există averi și numărarea tezariat încă va participa, dacă statutele băncii celei noi și numele fondatorilor vor oferi siguranță și vor inspira încredere. În anul 1872, când s'a fondat prima bancă românească în Ardeal, de sigur au fost mai puține mijloace la dispoziție și împrejurările încă au fost grele, inițiativa puternică însă a știut să învingă toate greutățile. Opera puternică a acelei inițiative până în prezent nu a putut fi distrusă deși tentativele au luat chiar formă de lege democratică!

Este știut, că fondările din vremuri grele iau ființă sub alte auspicii decât cele din vremurile de conjunctură, când încrederea e lefțină și când criticismul este narcotizat. Tăria lor o constituie faptul, că iau ființă din necesitate.

Toate acestea nu înseamnă să abandonăm orice nădejde pentru îndreptarea lucrurilor și să pierdem încrederea în viitorul instituțiilor de credit existente de multe decenii și binemeritate pe teren economic și cultural. Pe de altă parte nu se poate nega necesitatea unei asemenea măsuri, care ar fi destinată să aducă un imediat ajutor economiei noastre și totodată să asigure viitorul economiei noastre locale și naționale și să reducă rolul capitalului străin pe piețele noastre.

B. ROESLER.

CRONICA

„**Banca Românească**” în anul 1932. Cea mai importantă bancă din țară, „Banca Românească” din București, și-a încheiat bilanțul pe 1932 cu active de Lei 3.447 milioane, cu rotund Lei 600.000 mai puțin decât în 1931; cu un venit brut de Lei 131¹/₂ milioane, în reducere față de 1931 cu Lei 51.400.000 și cu un beneficiu net de Lei 29.892.977, (inclusiv rotund Lei 18.950.000—reportat din 1931), cu circa Lei 23.400.000 mai mic decât în anul precedent.

De remarcat sunt dintre active: Portfoliul intern cu Lei 831 mil. în creștere față de 1931 cu rotund Lei 156¹/₂ mil., pe când Portfoliul extern s'a redus cu rotund Lei 24 mil. la Lei 952.000 rotund. Conturile curente s'au redus cu rotund Lei 600 mil. la Lei 2.031 milioane.

Dintre pasive sunt aproape neschimbate Fondul de rezervă și cel pentru creanțe dubioase cu Lei 331 milioane rotund. Reescontul s'a redus cu rotund Lei 141 mil., iar Conturile curente s'au redus cu Lei 39 mil. la Lei 1.269 milioane.

Consiliul de administrație propune distribuirea unei dividende de 5% sau Lei 20 neto, restul beneficiului se reportează în contul a. c.

*

Suma datoriilor urbane. Direcția statisticii judiciare a dat publicității o foarte interesantă statistică asupra cuantumului datoriilor urbane din țară la finele anului 1931.

Din 1102 instituții de credit, au prezentat datele cerute numai 701 instituțiuni. La acestea numărul debitorilor urbani se cifrează cu 155,497, iar suma datoriilor contractate este de Lei 11 miliarde 822 milioane și anume Lei 7 miliarde 248 milioane în Vechiul Regat, Lei 4 miliarde 403 milioane Transilvania și Banat, (de sigur în majoritate preponderantă la debitori minoritari), Lei 81 milioane în Basarabia și Lei 88 milioane în Bucovina.

Datoriile la particulari (în afară de bănci) sunt evaluate de Statistica judiciară cu Lei 18 miliarde (împrumuturi cu ipotecă în sumă de Lei 12 miliarde și Lei 6 miliarde împrumuturi chirografare).

Totalul datoriilor urbane se pot deci evalua la aproape Lei 30 miliarde!

Oare câte miliarde din aceste multe miliarde urmează să fie asanate, cum și în sarcina, ori paguba cui?

„ECONOMUL“
institut de credit și economii, societate anonimă în Cluj.

CONVOCARE.

In conformitate cu articolul 18 din statute, acționarii băncii „ECONOMUL“, institut de credit și economii, societate anonimă, sunt convocați la

a XLVII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea *Vineri, în 7 Aprilie 1933, ora 10 a. m.*, în localul băncii din Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 26.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de Administrație și a Comitetului de censored asupra gestiunii anului 1932 și aprobarea bilanțului;
3. Descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de censored asupra gestiunii anului 1932;
4. Intrebuițarea profitului curat;
5. Reducerea membrilor Consiliului de Administrație dela 11 la 9 conform articolului 32 din statute și alegerea alor 3 membri în Consiliul de Administrație, în locul celor eșiți după vechime;
6. Fixarea marcelor de prezență;
7. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Acționarii cari doresc să participe la adunarea generală, sunt rugați să-și depună acțiunile împreună cu plenipotențele, cu 3 zile înainte de adunarea generală, la cassa institutului, sau la oricare institut membru la „Solidaritatea“, sau la „Banca Românească“ și sucursalele ei, precum și la capitlurile bisericești.

Cluj, la 18 Martie 1933.

Consiliul de Administrație.

Active.	Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1932.		Pasive.		
	Lei	b.			
Cassa în numerar	231.950	—	Capital societar	10.000.000	—
Cambii de bancă	22.346.411	—	Fondul general de rezervă	2.674.798	—
Cambii cu acoperire ipotecară	16.546.150	38.892.561	Rezerve pentru creanțe dubioase	1.000.000	3.674.798
Credite în Cont-Curent	2.101.931	—	Fondul de pensii al funcționarilor	1.260.040	—
Efecte publice și diverse acțiuni	1.243.427	—	Depuneri spre fructificare	18.404.603	—
Efectele Fondului de pesiuni	1.000.000	—	Reescont	13.632.950	—
Imobile: a) casele institutului	1.700.000	—	Conturi-Curente	72.491	—
b) realități de vânzare	1.537.640	3.237.640	Dividende neridicate	92.913	—
Diverse conturi debitoare	865.892	—	Interese transitoare	359.229	—
	47.573.401	—	Profit curat	76.377	—
				47.573.401	—

Debit.	Contul Profit și Pierderi la 31 Decemvrie 1932.		Credit.		
	Lei	b.			
Interese plătite: la depuneri spre fructificare	222.347	—	Interese încassate:		
la fonduri	102.158	—	dela cambii de bancă	1.234.903	—
la reescont	1.098.087	1.422.592	dela cambii cu acoperire ipotecară	1.140.032	—
Salarii și adause de scumpete	671.965	—	dela Conturi-Curente	105.053	—
Bani de cvartir	140.220	—	dela efecte	134.074	2.614.062
Spese: Marce de prezență	33.350	—	Venitul realităților	618.043	—
Imprimare, porto și diverse spese	495.349	1.340.884			
Impozite	392.252	—			
Profit curat	76.377	—			
	3.232.105	—			
				3.232.105	—

Cluj, la 31. Decemvrie 1932.

Iosif Orga m. p., director executiv.

Emil Birtolou m. p., șefcontabil-contabil expert.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Valentin Poruțiu m. p., vice-president.

Ioan Mihalea m. p.

Aurel C. Domșa m. p.

Al. Ciura m. p.

Dr. Dionisiu Pop m. p.

Ion Agârbiceanu m. p.

Dr. Basil Bașiota m. p.

Examinând conturile de mai sus, le-am aflat în consonanță cu cărțile.

COMITETUL DE CENSORI:

Dr. Simion Tămașiu m. p., president.

Petru S. Simu m. p.

Dr. Liviu Pop m. p.

Valeriu Pascu m. p.

Eliseu Moga m. p.

Banca „Târnovana“, s. a. Târnova, județul Caraș

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Băncii „TÂRNOVANA“, institut de credit și economii, s. a Târnova, jud. Caraș, conform art. 14 din statute sunt convocați la a

XXVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Duminecă, în 9 Aprilie 1933, ora 2 p. m., în localul băncii.*

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul Consiliului de administrație și al Comitetului de cenzori;
3. Prezentarea Bilanțului și darea absolutului;
4. Alegerea unui membru în Comitetul de cenzori;
5. Eventuale propuneri.

Târnova, la 12 Februarie 1933.

Consiliul de administrație.

Activ.	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1932.		Pasiv.	
	Lei	b.	Lei	b.
Casa în numărar	19.509	20	Capital societar	400.000—
Imprumuturi agricole	4.492.708	—	Fond de rezervă	127.755—
Efecte proprii	500	—	Fond pentru creanțe dubioase	75.062 ⁶¹
Imobile	89.695	—	Depozite spre fructificare	3.900.659—
Mobilier	16.200	—	Dividende neridicate	2.168 ⁸⁰
			Interese transitorii	5.329 ⁷⁹
			Impozite restante	107 ⁶³⁷ —
	4.618.612	20		4.618.612 ²⁰

Debit.	Contul Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1932.		Credit.	
	Lei	b.	Lei	b.
Interese la depozite spre fructificare	208	—	Interese de escont	48.238 ⁸⁰
Salare	28.391	—	Provizioni	16.765 ²⁰
Spese de birou	9.666	—	Alte venituri	1.380—
Impozite după dobânzile depozitelor spre fructificare	14.119	—		
Impozite la stat	14.000	—		
	66.384	—		66.384—

Târnova, la 31 Decembrie 1932.

ss. Blagoe Voina, casier.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE :

ss. Ioan F. Cerega, director. ss. Ioan Lința Pagu ss. Ioan Dalea ss. Constantin Ghejtu
 ss. Savu Paun ss. Rusalin Dalea

Verificat și aflat în consonanță cu registrele :

COMITETUL DE CENSORI :

ss. Ioanăș Sfetcu ss. Ioanăș Pagu ss. Ioan Voina ss. Ioan Modor
 ss. Petru Puichiță ss. Petru Paun.